

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO
ĮSAKYMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO 2008 M. BALANDŽIO 14 D.
ĮSAKYMO NR. D1-199 „DĖL MIŠKO ATKŪRIMO IR ĮVEISIMO NUOSTATŲ“
PAKEITIMO IR PAPILDYMO**

2013 m. gruodžio 20 d. Nr. D1-970
Vilnius

P a k e i č i u Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. balandžio 14 d. įsakyму Nr. D1-199 „Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų“ (Žin., 2008, Nr. 45-1702; 2009, Nr. 130-5654; 2010, Nr. 124-6336; 2012, Nr. 1-38):

1. Išdėstau 3 punkto 4 pastraipą taip:
„**miško veisimas** – miško želdinimas ir (**arba**) žėlimas sklypuose, kuriuose prieš tai miškas neaugo;“.
2. Išdėstau 3 punkto 5 pastraipą taip:
„**miško želdiniai** – miško medžiai ir krūmai, žmogaus pasodinti arba pasėti ne mažesniame kaip 0,1 ha plote atkuriant arba įveisiant mišką;“.
3. Išdėstau 3 punkto 10 pastraipą taip:
„**miško žėliniai** – miško medžiai ir krūmai, savaime sužėlę ne mažesniame kaip 0,1 ha plote atsikuriant miškui arba apželiant mišku žemei, kurioje miškas prieš tai neaugo;“.
4. Papildau 3 punktą nauja 11 pastraipa ir ją išdėstau taip:
„**mišrusis miško atkūrimas arba įveisimas** – miško želdinimas ir žėlimas ne mažesniame kaip 0,1 ha plote atkuriant arba įveisiant mišką;“.
5. Išdėstau 10 punktą taip:
„10. Miško želdiniai turi būti sodinami į paruoštą dirvą. Dirva miško želdiniams ruošiama ištisai (ariant, frezuojant, kultivuojant ir kt.) arba iš dalies (išariant vagas, padarant aikšteles, mikropakilimus ir kt.), atsižvelgiant į želdavietės sąlygas. „L“ hidrotopo augavietėse želdiniai sodinami tik į mikropakilimus. Suplūktose žemės ūkiui naudotose žemėse dirva ruošiama ją ištisai suariant ne mažesniu kaip 35 cm gyliu. Dirva gali būti neruošiama, kai miško želdiniai sodinami:
 - 10.1. užmirkusių, pelkinių nenusausintų augaviečių sklypuose;
 - 10.2. 20° ir statesniuose šlaituose;
 - 10.3. Na, Nb, Nc, Nd, Nf augaviečių ne senesnėse kaip pusės metų vėjavartų kirtavietėse, kai buvusio medyno skalsumas buvo ne mažesnis kaip 0,7;
 - 10.4. sodinant sodmenis su apribota šaknų sistema;
 - 10.5. sodinant pušies želdinius Kuršių nerijos nacionalinio parko Na ir Ša augavietėse.“
6. Išdėstau 11 punktą taip:
„11. Miško želdinių ir žėlinių rūšinė sudėtis parenkama atsižvelgiant į augavietės sąlygas ir miško funkcinę paskirtį, laikantis šių reikalavimų:
 - 11.1. atkuriant mišką, želdinių ir (ar) žėlinių rūšinėje sudėtyje turi būti daugiau kaip 75 procentų medžių rūšių, atitinkančių Nuostatų 1–3 priedų reikalavimus, išskyrus atvejus, kai paliekami atželti baltalksnynai ir skroblynai valstybiniuose ekosistemų apsaugos (II A gr.), apsauginiuose (III gr.) ir visuose privačiuose miškuose, ir kai atkuriamas miškas buvusiuose šakninės pinties židiniuose visų nuosavybės formų II–IV gr. pušynuose. Plantaciniai miškai gali būti atkuriami tų pačių arba kitų medžių rūšių plantaciniais želdiniais;
 - 11.2. įveisiant mišką tikslinės medžių rūšys miško želdiniuose ir žėliniuose turi atitikti Nuostatų 10 priedo reikalavimus. Medžių rūšys, neatitinkančios šio priedo reikalavimų, rūšinėje sudėtyje gali sudaryti ne daugiau kaip 5 procentus, krūmai į rūšinę sudėtį neįskaitomi. Plantaciniuose želdiniuose vegetatyviniu būdu padaugintų medžių rūšių klonų skaičius turi atitikti

Nuostatų 11 priedo reikalavimus;

11.3. Nb augavietėse atkuriant mišką tik spygliuočių medžių rūšimis, turi būti grupėmis (ne mažiau kaip 1 procentas želdavietės ar želvietės ploto) veisiami nektaringi lapuočiai medžiai ir krūmai arba išsaugoti jų savaiminukai;

11.4. buvę šakninės pinties židiniai II–IV gr. pušynuose, išskyrus Kuršių nerijos nacionalinio parko teritoriją, turi būti atkuriami lapuočių medžių rūšimis;

11.5. atkuriant eglynų kirtavietes, kuriose eglių kelmų su centriniu puviniu yra 40 procentų ir daugiau, ir nuo grybinių ligų ar vabzdžių kenkėjų pažeidimų žuvusių spygliuočių kirtavietes, želdinių ir (ar) želinių sudėtyje turi būti ne mažiau kaip 50 procentų lapuočių medžių rūšių.“

7. Išdėstau 13 punktą taip:

„13. Projektuojant želdinius ir (ar) želinius, jų tankis ekosistemų apsaugos (IIA gr.), apsauginiuose (III gr.) ir ūkiniuose (IV gr.) miškuose turi atitikti Nuostatų 4 priedo reikalavimus. Jeigu želvietėje augančių tikslinių medžių rūšių želinių tankis mažesnis už nurodytą, jie auga netolygiai ir nėra galimybės jiems atsirasti, reikia papildomai želdinti. Projektuojant želdinių ir (ar) želinių tankį ir rūšinę sudėtį, būtina atsižvelgti į želdavietėje ar želvietėje augančių tikslinių medžių rūšių gyvybingų želinių kiekį ir jų išsidėstymą. Vėjavartoms palankiose vietose ne didesniu kaip 25 m atstumu nuo palaukės gali būti veisiami 20 procentų retesni želdiniai iš vėjui atsparių medžių rūšių, tačiau bendras želdinių ir (ar) želinių tankis sklype turi atitikti 4 priedo reikalavimus.“

8. Pripažįstu netekusiu galios 14 punktą.

9. Išdėstau 20 punktą taip:

„20. Miško želdiniai ir želiniai turi būti prižiūrimi ir saugomi kol susiformuos jaunuolynas ir prasidės ugdymo kirtimai (minkštųjų lapuočių – iki šešerių metų, spygliuočių ir kietųjų lapuočių – iki aštuonerių metų):

20.1. atliekami priežiūros darbai – užpilamos žemėmis ir prispaudžiamos nuplautos ar nupustytos, apnuogintos medelių šaknys, pataisomos šalčio iškilnotų medelių sodinimo vietos, atkasami žemėmis užnešti medeliai, nuleidžiamas paviršinis vanduo, šalinama stelbianti žolinė augalija, stelbiantys medžiai ir krūmai;

20.2. taikomos apsaugos priemonės nuo vabzdžių kenkėjų ir grybinių ligų, pelinių graužikų, žvėrių, mechaninių pakenkimų, įrengiamos ar atnaujinamos priešgaisrinės mineralizuotos juostos laikantis Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. balandžio 7 d. nutarimu Nr. 500 (Žin., 1995, Nr. 32-751), reikalavimų;

20.3. želdiniai ir (ar) želiniai, kurių rūšinėje sudėtyje yra 50 procentų ir daugiau ąžuolo, turi būti aptverti specialia, apsaugai nuo žvėrių tinkama tvora, ne žemesne kaip 2 m;

20.4. individualios medelių apsaugos turi užtikrinti medelio kamieno iki lajos pradžios ir viršūninio pumpuro apsaugą, netrukdyti jam augti ir jo nežaloti.“

10. Išdėstau 21 punktą taip:

„21. Miško želdiniai ir želiniai turi būti atsodinami, kai jie sklype auga netolygiai ir (ar) juose augančių gyvybingų medžių ir krūmų rūšių tankis yra:

21.1. įveisiant ar atkuriant mišką želdiniuose ir plotuose, kuriuose taikytas mišrusis būdas (želdinimas ir žėlimas), projektuotų medžių ir krūmų rūšių pirmaisiais metais po želdinių pasodinimo mažesnis kaip 85 procentų, trečiaisiais – mažesnis kaip 80 procentų Nuostatų 4 priede nurodyto tankio;

21.2. kirtavietėje augančiuose želiniuose tikslinių medžių rūšių (pagal Nuostatų 1–3 priedus) trečiaisiais metais po miško iškirtimo – mažesnis kaip 80 procentų Nuostatų 4 priede nurodyto tankio;

21.3. įveisiant mišką želiniuose trečiaisiais metais po Miško želdinimo ir žėlimo projekto sudarymo tikslinių medžių rūšių (pagal Nuostatų 10 priedą) – mažesnis kaip 80 procentų Nuostatų 4 priede nurodyto tankio.“

11. Išdėstau 23 punktą taip:

„23. Privačioje žemėje miškas veisiamas, medynai ir (ar) krūmynai pertvarkomi ir neteisėtai

iškirstas miškas atkuriamas vadovaujantis Nuostatais ir jų 6 priede nurodytu Miško želdinimo ir želimo projektu (toliau – Projektas). Veisiant mišką ir pertvarkant medynus ir (ar) krūmynus Projektą tvirtina valstybės įmonės miškų urėdijos miškų urėdas arba jo įgaliotas valstybinis miškų pareigūnas; kai miškas iškirstas neteisėtai, – Valstybinės miškų tarnybos Miškų kontrolės skyriaus teritorinio poskyrio pareigūnas. Miškas atkuriamas vadovaujantis Nuostatais ir vidinės miškotvarkos projektu arba Nuostatų 6 priede nurodytu Projektu, kurį, savininko pageidavimu, rengia vidinės miškotvarkos projekto rengėjas arba biržės rėžėjas. Projektas nerengiamas, kai plote, kuriame veisiamas miškas, jau auga miško žėliniai, kurių vidutinis amžius didesnis kaip penkeri metai, jų rūšinė sudėtis ir tankis atitinka Nuostatų 38 punkto reikalavimus. Projektas dėl svarbių priežasčių (pasikeitus augavietės sąlygoms ir pan.) gali būti tikslinamas. Patikslintą Projektą tvirtina įgaliotas valstybinis miškų pareigūnas.

12. Išdėstau 28 punktą taip:

„28. Valstybiniuose miškuose miško želdinių ir žėlinių apskaitą privalo atlikti visi jų valdytojai ir naudotojai, privačiuose miškuose – Valstybinės miškų tarnybos Miškų kontrolės skyriaus teritorinio poskyrio valstybiniai miškų pareigūnai, jei ją būtina atlikti pagal kitų teisės aktų reikalavimus arba pačiam savininkui pageidaujant. Apskaita atliekama rudenį:

28.1. įveisiant ir atkuriant mišką miško želdinių ir plotų, kuriuose taikytas mišrusis būdas (želdinimas ir žėlimas), – pirmaisiais ir trečiaisiais metais po miško želdinių pasodinimo, vadovaujantis miško želdinių apskaitos metodu;

28.2. atkuriant mišką miško žėlinių – trečiaisiais metais po miško iškirtimo, vadovaujantis miško žėlinių apskaitos metodu;

28.3. įveisiant mišką miško žėlinių – trečiaisiais metais po Miško želdinimo ir žėlimo projekto sudarymo, vadovaujantis miško žėlinių apskaitos metodu.“

13. Išdėstau 29 punktą taip:

„29. Apskaitos metu, vadovaujantis Nuostatų 7 priedu, želdiniuose ir plotuose, kuriuose taikytas mišrusis būdas, nustatomas augančių gyvybingų projektuotų, žėliniuose – tikslinių medžių ir krūmų rūšių tankio ir Nuostatų 4 priede nurodyto reikalingo jų tankio 1 ha santykis pagal medžių ir krūmų rūšis procentais, ir reikalingų atsodinti medžių ir krūmų kiekis visame plote pagal jų rūšis.“

14. Pripažįstu netekusiais galios 30 ir 31 punktus.

15. Išdėstau 33 punktą taip:

„33. Atlikus apskaitą nustatoma, ar reikia papildomai želdinti, ar taikyti žėlimą skatinančias priemones. Jeigu nustatoma, kad želdiniai ir (ar) žėliniai pagal Nuostatų 37 punktą žuvo, jie turi būti atkuriami iš naujo.“

16. Išdėstau 34 punktą taip:

„34. Miško atkūrimą ir įveisimą, miško želdinių ir žėlinių kokybę vertina Valstybinės miškų tarnybos Miškų kontrolės skyriaus arba jo teritorinių poskyrių valstybiniai miškų pareigūnai, arba miško valdytojai (valstybiniuose miškuose), vadovaudamiesi Nuostatų 35, 36 ir 38 punktais, 7 ir 9 priedais. Miško želdinių ir žėlinių kokybė vertinama rudenį: želdinių ir plotų, kuriuose taikytas mišrusis būdas (želdinimas ir žėlimas) – septintaisiais želdinių augimo metais, žėlinių – septintaisiais metais po Miško želdinimo ir žėlimo projekto sudarymo.“

17. Išdėstau 35 punktą taip:

„35. Miško želdinių ir (ar) žėlinių kokybė vertinama vadovaujantis šiame punkte ir Nuostatų 9 priede nustatytais reikalavimais. Jeigu vienas iš jų neatitinka nustatytų reikalavimų, kokybė vertinama nepatenkinamai. Miško želdiniuose ir plotuose, kuriuose taikytas mišrusis būdas, vertinami projektuotų, žėliniuose – tikslinių (pagal Nuostatų 1–3 arba 10 priedus) rūšių medžiai pagal šiuos rodiklius:

35.1. projektuotų arba tikslinių rūšių medžių tankį 1 ha;

35.2. projektuotų arba tikslinių rūšių medžių vidutinį aukštį (nevertinama Kuršių nerijos nacionaliniame parke);

35.3. nepageidaujamų (neprojektuotų arba netikslinių) rūšių medžių ir krūmų, stelbiančių projektuotas arba tikslines rūšis, vidutinį aukštį: geros kokybės želdiniuose ir (ar) žėliniuose nepageidaujamų rūšių medžiai ir krūmai neturi stelbti projektuotų arba tikslinių rūšių; patenkinamos kokybės – nepageidaujamų rūšių medžių ir krūmų vidutinis aukštis neturi būti 1,5 karto didesnis už projektuotų arba tikslinių rūšių medžių vidutinį aukštį, išskyrus pušį ir ąžuolą, kurių nepageidaujamos rūšys neturi stelbti;

35.4. rūšinę sudėtį: geros kokybės želdinių ir plotų, kuriuose taikytas mišrusis būdas, rūšinėje sudėtyje pagrindinė tikslinė medžių rūšis turi atitikti projektuotą ir gali būti ne daugiau kaip 10 procentų neprojektuotų tikslinių (pagal 1–3 arba 10 priedus) rūšių medžių; patenkinamos kokybės – rūšinėje sudėtyje neprojektuotų tikslinių rūšių medžių gali būti ne daugiau kaip 20 procentų; žėlinių rūšinė sudėtis turi atitikti 1–3 arba 10 priedų reikalavimus.“

18. Išdėstau 37 punktą taip:

„37. Želdiniai ir (ar) žėliniai laikomi žuvusiais, kai gyvybingų medelių skaičius atkuriamame arba įveisiamame plote ar jo dalyje, ne mažesnėje kaip 0,1 ha, yra mažesnis 75 procentais ir daugiau už Nuostatų 38 punkte nustatytus minimalius reikalavimus. Želdinių ar žėlinių žuvimo faktą valstybiniuose miškuose nustato valstybės įmonės miškų urėdijos urėdo arba kito miškų valdytojo įsakymu sudaryta komisija. Jei želdiniai ar žėliniai žuvo 0,5 ha ir didesniame plote dėl ligų ar kenkėjų pažeidimų, į komisijos sudėtį įtraukiamas Valstybinės miškų tarnybos atstovas. Privačiuose miškuose želdinių ar žėlinių žuvimo faktą nustato Valstybinės miškų tarnybos Miškų kontrolės skyriaus teritorinio poskyrio valstybinis miškų pareigūnas; jei želdiniai ar žėliniai žuvo 0,5 ha ir didesniame plote dėl ligų ar kenkėjų pažeidimų – Valstybinės miškų tarnybos atstovas. Nustačius miško želdinių ar žėlinių žuvimo faktą, surašomas laisvos formos aktas, kuriame nurodomas žuvusių želdinių ar žėlinių plotas, žuvusių medelių kiekis pagal medžių rūšis, žuvimo priežastys, rekomenduojamas miško atkūrimo būdas ir rūšinė sudėtis, gerinantys būsimų želdinių ar žėlinių atsparumą neigiamiems veiksniams.“

19. Išdėstau 4–7 ir 9 priedus nauja redakcija (pridedama).

20. Papildau naujais 10 ir 11 priedais (pridedama).

APLINKOS MINISTRAS

VALENTINAS MAZURONIS

Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų
4 priedas
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2013 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. D1-970
redakcija)

**PROJEKTUOJAMAS ŽELDINIŲ IR (AR) ŽELINIŲ TANKIS EKOSISTEMŲ APSAUGOS
(IIA GR.), APSAUGINIUOSE (III GR.) IR ŪKINIUOSE (IV GR.) MIŠKUOSE**

Medžių rūšys	Želdinių tankis, tūkst. vnt./ha	Želinių tankis, tūkst. vnt./ha	
		iki 0,5 m (ąžuolo, beržo, buko, eglės, juodalksnio, baltalksnio, liepos, maumedžio, pušies, skroblo) ir iki 1,0 m (uosio, klevo, drebulės ir guobinių)	>0,5 m (ąžuolo, beržo, buko, eglės, juodalksnio, baltalksnio, liepos, maumedžio, pušies, skroblo) ir >1,0 m (uosio, klevo, drebulės ir guobinių)
Ąžuolas	≥ 4	5 ir >	4 ir >
Baltalksnis	>3	6 ir >	4 ir >
Beržas, skroblas	>3	6 ir >	4 ir >
Bukas	≥ 4	5 ir >	4 ir >
Drebulė	>1,5	6 ir >	4 ir >
Eglė	>3	4 ir >	3 ir >
Guobiniai	≥ 4	6 ir >	4 ir >
Juodalksnis	>3	6 ir >	4 ir >
Klevas	>4	6 ir >	4 ir >
Liepa	>3	4 ir >	3 ir >
Maumedis	≥ 2	–	–
Pušis	>5	Pa augavietėje – 1 ir >, Pb augavietėje – 3 ir >, kitose – 6 ir >	Pa augavietėje – 0,5, Pb augavietėje – 2, kitose – 4 ir >
Uosis	>4	6 ir >	4 ir >
Hibridinė drebulė	$\geq 1,2$	–	–
Krūmai	4–5	–	–

Pastabos:

1. Mišrių želdinių ir želinių, kurių sudėtyje yra kelios medžių rūšys, tankis nustatomas atsižvelgiant į kiekvienos medžių rūšies kiekį procentais želdinių sudėtyje.
2. Įveisiant mišką žemėje, priskirtoje IIA, III ir IV gr. miškams, įveisiant ir atkuriant mišką Kuršių nerijos nacionalinio parko teritorijoje, spygliuočių želdinių ir želinių tankis gali būti iki 20 procentų mažesnis.

Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų
5 priedas
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2013 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. D1-970
redakcija)

(Miško želdinimo ir žėlimo projekto valstybinėje žemėje formos pavyzdys)

TVIRTINU

A.V. _____
(Pareigų pavadinimas)

(Parašas)

(V., pavardė)
20 ____ m. _____ d.

MIŠKO ŽELDINIMO IR ŽĖLIMO PROJEKTAS

0.1. Projekto Nr.*
0.2. Miškų urėdija*
0.3. Girininkija*
0.4. Kitas žemės valdytojas*
0.5. Kvartalo Nr*.
0.6. Sklypo (-ų) Nr. ir (ar) jų dalys*
0.7. Kadastrinio sklypo Nr. (pildoma, kai miškas įveisiamas)
0.8. Bendras atkuriamas ar veisiamas plotas* _____ ha, iš jo – želdinamas ir (ar) želiantis (nurodomas tik įveisiant) ha
0.9. Miškų funkcinė paskirtis ir grupė:* (specialiosios paskirties (2A, 2B), apsauginiai (3), ūkiniai (4))
0.10. Miškas:* atkuriamas (1), įveisiamas (2), pertvarkomas (3), polajiniai želdiniai (4), prieš kirtimą (5)
0.11. Želdiniai: plantaciniai (nurodoma rotacijos trukmė, m.) (1), bandomieji (2)
0.12. Buvusio medyno (-ų) rūšinė sudėtis ir selekcinė grupė ar bonitetas ¹ :
0.13. Buvusio medyno ir (ar) krūmyno kirtimo ar pertvarkymo būdas, metai ir mėnuo:
0.14. Projekto vykdymo pradžia* m. ir želdinimo metai ² sezonas:* pavasario (1) rudens (2)

¹ Įrašoma kiekvienam nukirstam medynui ar jo daliai.

² Pildoma tik pasodinus mišką.

1. PROJEKTUOJAMOS PRIEMONĖS

1.1. Želdiniai (sodinimas ir sėjimas)* (1)							
Ploto dalies Nr. ^{3*}	Plotas, ha*	Dtg ⁴	Rūšinė sudėtis*	Dirvos ruošimo būdas	Mišrinimo būdas (grupių plotas ar medžių rūšių išdėstymo schemas),	Tankis, tūkst. vnt./ha pagal projektuotas medžių ir krūmų	Medžių ir krūmų rūšių sodmenų

					sodinimo atstumai, metrais tarp eilių ir eilėse pagal rūšis	rūšis ^{5*}	(sėklų) poreikis plote pagal rūšis*, tūkst. vnt. (kg)
Sodmenų ar sėklų poreikis pagal medžių ir krūmų rūšis*, iš viso							
1.2. Mišrusis būdas* (2)							
Ploto dalies Nr. ^{3*}	Plotas, ha*	Dtg ⁴	Rūšinė sudėtis* (įskaitant ir savaiminį žėlimą ar sodinimą)	Dirvos ruošimo būdas ar miško žėlimo skatinimo priemonės	Mišrinimo būdas (grupių plotas ar medžių rūšių išdėstymas), sodinimo atstumai, metrais tarp eilių ir eilėse pagal rūšis	Tankis, tūkst. vnt./ha pagal projektuotas medžių ir krūmų rūšis ^{6*}	Medžių ir krūmų rūšių sodmenų (sėklų) poreikis plote pagal rūšis*, tūkst. vnt. (kg)
Sodmenų ar sėklų poreikis pagal medžių ir krūmų rūšis*, iš viso							
Sodmenų ir sėklų poreikis pagal medžių ir krūmų rūšis visuose plotuose*, iš viso							
1.3. Žėliniai* (3)							
Ploto dalies Nr. ^{3*}	Plotas, ha*	Dtg ⁴	Rūšinė sudėtis*	Tankis, tūkst. vnt./ha pagal projektuotas medžių ir krūmų rūšis ^{7*}		Žėlimą skatinančios priemonės	

1.4. Neatkuriamas ar neįveisiamas plotas*(4), ha (0,1 ha ir didesnis, išskyrus valksmus)					
Ploto dalies Nr. ^{3*}	Plotas, ha*	Nurodomos priežastys, kodėl miškas neatkuriamas ar neįveisiamas			

³ Ploto dalis, kurioje projektuojamos skirtingos (-ų) medžių rūšies (-ių) grupė ir (ar) skirtingas atkūrimo būdas, įrašoma iš eilės, neatsižvelgiant į buvusių sklypų ar jų dalių numeraciją, pvz., Nr. 1 (želdinimas – 10A), Nr. 2 (želdinimas – 8E2B), Nr. 3 (želdinimas – 10B) ir t. t.

⁴ Dirvožemio tipologinė grupė.

⁵ Sodinamų želdinių tankis.

⁶ Sodinamų želdinių tankis ir projektuojamas želdinių pagal Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų (toliau – Nuostatų) 4 priedą tankis.

⁷ Želdinių tankis pagal Nuostatų 4 priedą.

1.5. Priešgaisrinės apsaugos priemonės

1.6. Želdinių ir (ar) želdinių apsaugos priemonės

Projektą parengė

(Pareigų pavadinimas, parašas, v., pavardė, data)

2. ATLIKTI MIŠKO ŽELDINIMO DARBAI

2.1. Panaudota miško dauginamoji medžiaga, iš viso:

Medžio rūšis*	Kiekis visame plote, tūkst. vnt*	Sodmenų amžius ir tipas*	Miško dauginamosios medžiagos kategorija*	Kilmės dokumento Nr./sėklinės bazės objekto kodas*

2.2. Miško želdinimo darbų kokybės vertinimas:

Ploto dalies Nr.	Sodmenų kokybė	Pasodinimo kokybė	Želdinių tankis	Želdinių apsauga	Bendras kokybės įvertinimas	Būtinios priemonės

Duomenis pateikė

(Pareigų pavadinimas, parašas, v., pavardė, data)

2.3. Atlikti želdavietės, želvietės, dirvos paruošimo, žėlimo skatinimo ir kiti darbai

.....

.....

3. MIŠKO ŽELDINIŲ IR (AR) ŽĖLINIŲ APSKAITA

Ploto dalies Nr.*	Projektuota rūšinė sudėtis	Augančių projektuotų medžių ir krūmų rūšių tankis pagal rūšis, tūkst. vnt./ha	Reikalingas medžių ir krūmų rūšių tankis (pagal Nuostatų 4 priedą) pagal rūšis, tūkst. vnt./ha	Augančių projektuotų medžių ir krūmų rūšių tankio ir reikalingo jų tankio (pagal Nuostatų 4 priedą) plote santykis pagal rūšis, * proc.	Reikalingų atsodinti medžių ir krūmų rūšių pagal jų rūšis kiekis plote, tūkst. vnt.	Apskaitą atlikusio pareigūno pareigos, v., pavardė ir apskaitos data

4. MIŠKO ŽELDINIŲ IR (AR) ŽĖLINIŲ ATSODINIMAS

Atsodinimo metai*	Sezonas	Medžio rūšis*	Kiekis visame plote, tūkst. vnt.*	Sodmenų amžius ir tipas*	Miško dauginamosios medžiagos kategorija*	Kilmės dokumento Nr./ sėklinės bazės objekto kodas*	Duomenis pateikė (pareigos, v., pavardė, data)

Pastaba. Sezonas: pavasario (1), rudens (2)

5. MIŠKO ŽELDINIŲ IR (AR) ŽĖLINIŲ NURAŠYMAS

Ploto dalies Nr.*	Plotas, ha*	Nurašymo metai*	Nurašymo priežastys*	Želdinių ar žėlinių nurašymo akto Nr. ir data

Nurašymo priežastys: gaisras (1), šalčio poveikis (2), sausra (3), mechaniniai pažeidimai (4), technologijos pažeidimai (5), oro užterštumas (6), rekreacinė perkrova (7), išmirkimas (8), lapuočių stelbimas (9), žvėrių pažeidimai (10), ganiava (11), šaknų kenkėjai (12), lajos kenkėjai (13), liemenų kenkėjai (14), šaknų ligos (15), lajų ligos (16), liemenų ligos (17), neatžėlė (18), kitos (19).

6. ŽELDINIŲ IR (AR) ŽĖLINIŲ PRIEŽIŪRA IR APSAUGA

Ploto dalies Nr.	Plotas, ha	Atliktos priemonės	Data	Pareigų pavadinimas, parašas, v., pavardė

7. ŽELDINIŲ IR (AR) ŽĖLINIŲ KOKYBĖS VERTINIMAS 7 METAIS

Vertinimo metai*	Ploto dalies Nr.*	Plotas, * ha	Gyvybingų projektuotų (želdinių ir taikant mišrųjį būdą) ar tikslinių (žėlinių) rūšių medžių tankis pagal medžių rūšis, tūkst. vnt./ha	Rūšinė sudėtis vertinimo metu*	Projektuotų (želdinių ir taikant mišrųjį būdą) ar tikslinių (žėlinių) rūšių medžių vidutinis aukštis pagal medžių rūšis, m	Kokybė *

Duomenis pateikė

(Pareigų pavadinimas, parašas, v., pavardė, data)

Būtinės ūkinės priemonės

.....

Pastabos:

1. Projekto brėžinys rengiamas tokiu masteliu, kad jame būtų galima pažymėti neželdintinus plotus (išskyrus valksmus), skirtingų medžių rūšių grupes, skirtingą miško atkūrimo būdą (0,3 ha ar didesnio ploto ir pan.).
2. *pažymėti duomenys įtraukiami į kompiuterinę duomenų bazę.
3. Bendras plotas nustatomas atliekant tikslius matavimus; 0,3 ha ir didesnės skirtingų medžių rūšių grupės ar skirtingų miško atkūrimo būdų užimami plotai, neželdintini plotai (išskyrus valksmus) nustatomi apytikriai, tačiau jų plotų suma turi atitikti bendrą plotą, kuriam sudaromas projektas.

Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų
6 priedas
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2013 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. D1-970
redakcija)

**(Miško želdinimo ir žėlimo projekto privačioje žemėje forma ir šio projekto rengimo
reikalavimai)**

MIŠKO ŽELDINIMO IR ŽĖLIMO PROJEKTAS

ŽELDAVIETĖS AR ŽELVIETĖS APRAŠYMAS	
Žemės savininko ar valdytojo vardas, pavardė ar pavadinimas	
Miško želdinimo ar žėlimo vieta	
Veisiamo ar atkuriamo miško plotas (ha), iš kurio – želdinamas ar žėliantis* (ha)	
Pertvarkomo medyno ar krūmyno amžius, rūšinė sudėtis, selekcinė grupė, bonitetas, skalsumas	
Trumpas želdavietės ar žėlviėtės aprašymas	
Augančių gyvybingų tikslinių medžių ar krūmų rūšių savaiminukų kiekis 1 ha ir sklype pagal medžių ar krūmų rūšis (tūkst. vnt.), jų amžius ir išsidėstymas	
Nurodyti, ar miškas sklype veisiamas pirmą kartą	
PROJEKTUOJAMOS PRIEMONĖS	
Miško funkcinė paskirtis; nurodyti, ar veisiami plantaciniai želdiniai ir jų rotacijos trukmę metais	
Projekto vykdymo pradžia**	
Miško atkūrimo ar įveisimo būdas	
Pertvarkymo būdas	
Projektuojama želdinių ar žėlinių rūšinė sudėtis	
Medyno ar krūmyno kirtimo būdas ir iškertamas plotas (ha)	
Želdavietės ar žėlviėtės paruošimo darbai	
Dirvos ruošimo būdas	
Projektuotų medžių ir krūmų rūšių tankis pagal rūšis 1 ha (tūkst. vnt.):	
Medžių ir/ar krūmų rūšių sodinimo atstumai (m), jų išdėstymas ir mišrinimas (eilėmis, eilėse, juostomis, juostomis ir eilėmis, grupėmis), grupių plotas (ha), eilių skaičius juostose	
Sodmenų tipas ir poreikis iš viso pagal medžių ir krūmų rūšis (tūkst. vnt.)	
Kilmės rajonai, iš kurių galima įsivežti miško dauginamąją medžiagą pagal medžių rūšis	
Apsaugos priemonės	
Priežiūros priemonės	

Kitos priemonės	
-----------------	--

Pasodinti sodmenys įveisiant, atkuriant ar atsodinant mišką***

Medžio rūšis	Kiekis visame plote, tūkst. vnt.	Kilmės dokumento Nr./sėklinės bazės objekto kodas	Pasodinimo data (metai, mėnuo)

Pastabos:

- 1.* Į Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrą įtraukiamas želdinamas arba želiantis miško plotas.
- 2.** Pildoma tik įveisiant mišką, pildo miško savininkas, pradėjęs miško įveisimo darbus.
- 3.*** Pildo miško savininkas, įveisęs, atkūręs arba atsodinęs mišką, miško želdinius ar žėlinius.

PRIDEDAMA:

1. Sklypo brėžinys M 1:10 000 arba 1:5 000.
2. Veisiamo miško ploto ir želdinamo arba želiančio ploto erdviniai vektoriniai duomenys.

Projektą parengė _____
(Parašas, vardas, pavardė, parengimo data)

Su projektuojamomis priemonėmis susipažinau ir sutinku _____
(Žemės (miško) savininko parašas, vardas, pavardė, data)

Projektą patvirtino (įveisiant ar pertvarkant mišką)

(institucijos, patvirtinusios projektą, antspaudas ir jos vadovo ar jo įgalioto valstybinio miškų pareigūno parašas, vardas, pavardė)

**MIŠKO ŽELDINIMO IR ŽĖLIMO PROJEKTO PRIVAČIOJE ŽEMĖJE RENGIMO
REIKALAVIMAI**

1. Miško želdinimo ir žėlimo projektas rengiamas laikantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. D1-199 „Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų“ (Žin., 2008, Nr. 45-1702), (toliau – Nuostatų) ir kitų teisės aktų reikalavimų.

2. Skiltyje „Miško želdinimo ar žėlimo vieta“ įveisiant mišką turi būti įrašytas tik sklypo adresas ir kadastrinis (-iai) numeris (-iai), pertvarkant ar atkuriant mišką – sklypo adresas ir kadastrinis (-iai) numeris (-iai), miškų urėdija, girininkija, kvartalo ir sklypo (-ų) numeris (-iai).

3. Skiltyje „Veisiamo ar atkuriamo miško plotas (ha), iš kurio – želdinamas ar žėliantis (ha)“ į veisiamo miško plotą įtraukiami suprojektuoti miško želdiniai ar žėliniai, priešgaisrinės mineralizuotos juostos, elektros perdavimo linijų, magistralinių dujotekių ir naftotekių trasos, einančios per projektuojamus želdinius ar žėlinius, neapželdinti žemės ruožai prie melioracijos griovių arba drenažo rinktuvų (pagal savivaldybės vykdomosios institucijos išduotas sąlygas), neapželdintos apsauginės juostos, besiribojančios su suprojektuotais želdiniais ar žėliniais prie kelių ir vandens telkinių, neželdintinos juostos šalia kitų, su suprojektuotais želdiniais ar žėliniais besiribojančių, žemės savininkų ar valdytojų sklypų. Į želdinamą ar žėliantį plotą įtraukiamas plotas, kuriame sodinami sodmenys, sėjamos sėklos ar želia miškas. Atkuriant ar pertvarkant mišką šių plotų išskirti nereikia.

4. Skiltyje „Trumpas želdavietės ar žėlvietės aprašymas“ turi būti nurodytos visos sklype esančios augavietės, ploto suvelėnėjimas, užmirkimas (jei reikia), reljefas, augantys savaiminiai (iš jų – ir nepageidaujami) medžiai ir krūmai. Veisiant mišką želdavietės ar žėlvietės dirvožemio tipai nustatomi pagal Žemės informacinės sistemos (www.geoportal.lt) duomenis. Dirvožemio tipai prilyginami miško augavietėms vadovaujantis leidiniu „Miško augaviečių tipai“ (Kaunas, „Lututė“, 2006). Dirvožemio tipai gali būti tikslinami, natūroje kasant dirvožemio profilius. Būtina nurodyti, ar miškas sodinamas išekspluatuotuose karjeruose ar durpnyuose.

5. Skiltis „Augančių gyvybingų tikslinių medžių ar krūmų rūšių savaiminukų kiekis 1 ha ir sklype pagal medžių ar krūmų rūšis (tūkst. vnt.), jų amžius ir išsidėstymas“ pildoma, kai sklype yra savaiminių gyvybingų tikslinių medžių rūšių savaiminukų, kurie įtraukiami į projektuojamų želdinių ar žėlinių rūšinę sudėtį.

6. Skiltyje „Miško funkcinė paskirtis“ įveisiant mišką nurodoma miško funkcinė paskirtis (ūkinė, apsauginė, rekreacinė ir kt.), atkuriant ar pertvarkant – miškų grupė (IV gr. – ūkinis, III gr. – apsauginis ir kt.); jei veisiami plantaciniai želdiniai, nurodoma jų rotacijos trukmė metais. Miškų funkcinė paskirtis nustatoma atsižvelgiant į žemės savininko pageidavimus, jei tai neprieštarauja Miškų priskyrimo miškų grupėms tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 1171 „Dėl Miškų priskyrimo miškų grupėms tvarkos aprašo ir miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvų patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 84-2931; 2008, Nr. 68-2588), ir kitų teisės aktų reikalavimams.

7. Skiltį „Projekto vykdymo pradžia“ pildo žemės savininkas, pasodinęs mišką ar pradėjęs kitus miško įveisimo darbus. Nurodoma patvirtinto Miško želdinimo ir žėlimo projekto vykdymo pradžia, t. y. metai ir sezonas (pvz., 2013 m. pavasaris).

8. Skiltyje „Miško atkūrimo ar įveisimo būdas“ nurodoma kaip bus įveisiamas ar atkuriamas miškas: sėjimu, sodinimu, žėlimu ar mišriai (sodinimu ar sėjimu ir žėlimu).

9. Skiltis „Pertvarkymo būdas“ pildoma, kai pertvarkomi medynai ar krūmynai. Nurodomas pertvarkymo būdas vadovaujantis Miško kirtimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-79 „Dėl Miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 14-676), 88 punktu. Yra šie pertvarkymo būdai: ištisinis, koridoriais, grupėmis.

10. Skiltyje „Projektuojama želdinių ar žėlinių rūšinė sudėtis“ nurodoma želdinių ar žėlinių rūšinė sudėtis, išreikšta formule, kuri nustatoma apskaičiuojant kiekvienos rūšies medžių skaičiaus arba užimamo ploto (kai skirtingos medžių rūšys mišrinamos grupėmis ir jų tankis 1 ha skiriasi

daugiau kaip 50 proc.) dalį procentais. Ji išreiškiama sveiku skaičiumi (koeficientu) nuo 1 iki 10. Pavyzdžiui, želdinių rūšinė sudėtis – 7E2B1K, tai reiškia, kad želdiniuose yra 66–75 proc. paprastosios eglės, 16–25 proc. beržo ir 6–15 proc. paprastojo klevo. Rūšinės sudėties formulė rašoma koeficientų mažėjimo tvarka. Krūmai rūšinės sudėties formulėje rašomi su „+“ ženklu.

11. Skiltis „Medyno ar krūmyno kirtimo būdas ir iškertamas plotas (ha)“ pildoma, kai atliekamas medyno ar krūmyno pertvarkymas, arba atkuriamas miškas. Nurodoma, ar buvęs medynas kirstas plynu, ar atvejinu, ar kitu kirtimu, arba ištisai, koridoriais, grupėmis atliekamas buvusio medyno ar krūmyno pertvarkymas.

12. Skiltis „Želdavietės ar želvietės paruošimo darbai“ pildoma, kai želdavietėje ar želvietėje reikia nuleisti paviršinį vandenį, pašalinti nepageidaujamus medžius ir krūmus, taikomos priemonės miško kenkėjų ir ligų židiniams surasti ar juos naikinti.

13. Skiltyje „Dirvos ruošimo būdas“ turi būti nurodyta, kaip turi būti ruošama dirva (ištisai, vagomis, kauburėliais, aikštelėmis ir kt.), arba nurodyti priežastį, kodėl ji neruošiama pagal Nuostatų 10 punktą. Nurodomas dirvos ruošimo gylis, atstumai tarp vagų, juostų, kauburėlių ar aikštelių dydis. Jei miškas sodinamas užmirkstančiose augavietėse ar šlaituose, nurodoma vagų kryptis.

14. Skiltyje „Projektuotų medžių ir krūmų rūšių tankis pagal rūšis 1 ha (tūkst. vnt.)“ nurodomas medžių ir krūmų rūšių tankis pagal rūšis 1 ha, projektuojamas vadovaujantis Nuostatų 4 priedo reikalavimais, įvertinus medžių rūšių procentinę dalį rūšinės sudėties formulėje.

15. Skiltyje „Sodmenų poreikis iš viso pagal medžių ir krūmų rūšis (tūkst. vnt.)“ sodmenų poreikis įveisiant ar atkuriant mišką apskaičiuojamas tik želdinamam ar želiančiam plotui atsižvelgiant į sodinimo atstumus ir (ar) medžių grupių užimamą plotą.

16. Skiltyje „Kilmių rajonai, iš kurių galima įsivežti miško dauginamąją medžiagą pagal medžių rūšis“ nurodomi visi kilmių rajonai, iš kurių galima įsivežti miško dauginamąją medžiagą medžių rūšių, nurodytų Miško dauginamosios medžiagos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. 521 „Dėl Miško dauginamosios medžiagos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 108-4841; 2007, Nr. 128-5240), 1 priede.

17. Skiltyje „Apsaugos priemonės“ nurodomos apsaugos priemonės kiekvienai projektuojamai medžių rūšiai (jei kiekvienai iš jų taikomos skirtingos priemonės), išskyrus atvejus, kai visoms projektuojamoms medžių rūšims taikomos tos pačios apsaugos priemonės. Būtina nurodyti, nuo kokių kenkėjų želdiniai ar želiniai turi būti saugomi (graužikų, kiškių, stirnų ir kt.). Jei tverinama tvora, nurodomas tvoros aukštis ir tankis, projektuojamų stovų plėšriesiems paukščiams aukštis, skaičius ir jų išdėstymas sklype, aprašomos naudotinos individualios medelių apsaugos priemonės, kaip jos tvirtinamos, jų aukštis. Jei projektuojama medelius apsaugoti repelентаis, nurodoma kada, kaip dažnai, kokiomis oro sąlygomis ir koks minimalus medelių kiekis turi būti apsaugotas. Nurodoma, kada turi būti įrengtos mineralizuotos juostos, jų plotis, kada ir kaip dažnai jos turi būti atnaujinamos.

18. Skiltyje „Priežiūros priemonės“ nurodoma, kad įveisiant mišką būtina natūroje išsaugoti želdavietės ar želvietės kampų žymėjimą, nurodytos medelių priežiūros priemonės nuo stelbiančios žolinės augalijos ir nepageidaujamų medžių ir krūmų atsižvelgiant į medžių rūšių atsparumą stelbimui. Nurodomas jų taikymo periodiškumas (pagal stelbimo tikimybę atsižvelgiant į augavietės sąlygas), žuvusių medelių atsodinimo reikalavimai, kitos būtinos želdinių ir (ar) želinių priežiūros priemonės.

19. Skiltyje „Kitos priemonės“ nurodomos neželdintinos juostos šalia kitų, su suprojektuotais želdiniais ar želiniais besiribojančių, žemės savininkų ar valdytojų sklypų, melioracijos įrenginių, elektros linijos, magistralinių dujotiekių ir naftotiekių trasos, 0,1 ha ir didesnės neželdintinos aikštės, įvairūs intarpai ir kiti neželdintini plotai, nurodomas jų plotis ir (ar) užimamas plotas. Šioje grafoje gali būti nurodytos ir kitos specialiosios priemonės.

20. Sklypo brėžinys rengiamas 1:10 000 arba 1:5000 masteliu. Veisiant mišką, želdavietė ar želvietė apmatuojama ir kampuose pažymima stulpeliais. Brėžinyje atkuriant ar pertvarkant mišką

turi būti nurodytas atkuriamo ar pertvarkomo miško plotas, įveisiant mišką – veisiamo miško plotas ir želdinamas ar želiantis plotas. Brėžinyje nurodoma sklypo padėtis pasaulio šalių atžvilgiu, gretimi objektai, sujungimas su kvartaliniu tinklu (kai projektas sudaromas taksaciniam sklypui), pažymėtos visos neželdintinos juostos šalia kitų, su suprojektuotais želdiniais ar žėliniais besiribojančių, žemės savininkų ar valdytojų sklypų, melioracijos įrenginių, elektros linijos, magistralinių dujotiekių ir naftotiekių trasos, 0,1 ha ir didesnės neželdintinos aikštės, įvairūs intarpai ir kiti neželdintini plotai, išskyrus valksmus, 0,3 ha ir didesnės skirtingų medžių rūšių grupės. Rumbai arba azimutai, arba vidaus kampai ir linijų ilgiai, arba posūkio taškų koordinatės turi būti pažymėti brėžinyje, kai miškas atkuriamas arba pertvarkomas.

21. Veisiamo miško ploto ir želdinamo arba želiančio ploto erdviniai vektoriniai duomenys turi atitikti šiuos reikalavimus:

21.1. koordinačių sistema – Lietuvos koordinačių sistema LKS-94 (x, y koordinatės);

21.2. duomenų formatas – *.shp;

21.3. grafinė lauko išraiška – plotas (lauko išraiška negali būti linija, taškas, multipoligonas);

21.4. ploto atributinė informacija: ūkio subjekto vardas ir pavardė (juridinio asmens pavadinimas, juridinio asmens kodas), plotas hektarais dviejų skaičių po kablelio tikslumu, kadastrinis žemės sklypo numeris;

21.5. plotų ribų duomenys turi būti nustatyti elektroniniais geodeziniais prietaisais.

MIŠKO ŽELDINIŲ IR ŽELINIŲ APSKAITOS IR VERTINIMO METODIKA

1. Miško želdinių ir želinių apskaitos ir vertinimo metodika naudojama vertinant miško atkūrimą, įveisimą, miško želdinimo darbų kokybę, atliekant miško želdinių ir (arba) želinių apskaitą ir vertinant jų kokybę.

2. Miško želdiniuose ir plotuose, kuriuose taikytas mišrusis būdas (želdinimas ir žėlimas), kai sklypo plotas yra 3 ha ir mažesnis, apskaitos aikštelės turi sudaryti ne mažiau kaip 5 procentus sklypo ploto, kai 3,1–5 ha – 4 procentus, kai 5,1–10 ha – 3 procentus, kai sklypo plotas didesnis kaip 10 ha, jos turi užimti ne mažiau kaip 2 procentus sklypo ploto ir turi būti vienodo 100–400 m² ploto.

3. Miško želiniuose, kai sklype vyrauja tankūs (> 8 tūkst. vnt./ha) žėliniai, stačiakampių apskaitos aikštelių plotas turi būti 4 m², kai jie vidutinio tankumo (2–8 tūkst. vnt./ha) – 10 m², kai jie yra reti (< 2 tūkst. vnt./ha) – 20 m². Mažesniuose kaip 1 ha sklypuose turi būti ne mažiau kaip 5, 1–3 ha – 8 apskaitos aikštelės, didesniuose kaip 3 ha – ne mažiau kaip 10 apskaitos aikštelių.

4. Želdinimas arba žėlimas yra tolygus, kai projektuotų ir (ar) tikslinių medžių rūšių medelių pakankamas tankis (pagal Nuostatų 9 priedą) yra ne mažiau kaip 66 procentai visų apskaitos aikštelių, netolygus – kai jų yra mažiau kaip 66 procentai visų apskaitos aikštelių.

5. Atliekant apskaitą ar vertinimą, vienodo dydžio apskaitos aikštelės arba juostos tolygiai išdėstomos sklype (geriausiai – vienodais atstumais sklypo įstrižainių kryptimis). Į apskaitos aikštelę turi patekti visas mišrinimo ciklas, neįtraukiant neželdintinų plotų, pažymėtų Miško želdinimo ir žėlimo projekto brėžinyje, ir valksmų. Apskaitos aikštelėse apskaitomi tik gyvybingi projektuotų ir (ar) tikslinių medžių rūšių pasodinti ir želiantys medeliai.

6. Sėjimo būdu įveistuose želdiniuose apskaitomas tik vienas iš kelių vienoje sėjimo vietoje išdygusių medelių.

7. Miško želiniuose atskirai pagal aukščio grupes skaičiuojami 2 metų ir vyresni (išskyrus beržą), turintys šonines šakutes ir formuojantys vieną stiebą, medeliai: ąžuolo, baltalksnio, beržo, buko, eglės, juodalksnio, liepos, maumedžio, pušies – iki 0,5 m ir >0,5 m; uosio, klevo, drebulės ir guobinių – iki 1,0 m ir >1,0 m.

8. Į apskaitą įtraukiami tik gyvybingi medeliai, augantys vienas nuo kito ne arčiau kaip 0,7 m atstumu. Pušies, eglės ir ąžuolo želdiniuose ir (ar) želiniuose į apskaitą gali būti įtraukiami tik ne mažesnėmis kaip 0,03 ha grupėmis augantys beržo ir drebulės žėliniai.“

9. Žvėrių pažeistuose želdiniuose ar želiniuose į apskaitą įtraukiami tik sveiki ir nedaug pažeisti, silpnai pažeisti ir pusė vidutiniškai pažeistų medelių pagal Medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos žemės ūkio pasėliams, ūkiniams gyvūnams ir miškui apskaičiavimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 486/359 „Dėl Medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos žemės ūkio pasėliams, ūkiniams gyvūnams ir miškui apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 97-4303; 2013, Nr. 105-5162), 2 priedą.

10. Medelių vidutinis aukštis nustatomas kiekvienoje apskaitos aikštelėje išmatavus 5 vidutinio aukščio projektuotų (želdiniuose ir taikant mišrųjį būdą) arba tikslinių (želiniuose pagal Nuostatų 1–3 ir 10 priedus) medžių rūšių medelių aukščius ir apskaičiavus jų vidurkį. Nepageidaujamų (neprojektuotų arba netikslinių) medžių ir krūmų vidutinis aukštis nustatomas kiekvienoje apskaitos aikštelėje išmatavus 5 vidutinių nepageidaujamų medžių arba krūmų aukščius

ir apskaičiavus jų vidurkį. Medelių aukščiai matuojami 10 cm tikslumu.

11. Skaičiuojant miško želdinių ir žėlinių tankį, aukštį ir rūšinę sudėtį, leidžiama 10 procentų Nuostatuose nurodytų dydžių paklaida.

Medelių gyvybingumo vertinimas

Medžių rūšis	Gyvybingas	Negyvybingas
Pušis	Menturės turi ne mažiau kaip 4 šakutes, apaugusias spygliais; ūgliai ir šakutės storos, spygliai ilgi, gerai išsivystę viršūninis ūglis	Menturės turi mažai (1–3) šakučių, spygliai reti – tik šakučių galuose; ūgliai ir šakutės plonos, spygliai menki
Eglė	Viršūninis ūglis yra ne mažiau kaip 1,5 karto ilgesnis už šoninius, laja smaili, kūgiška, spygliai tankūs	Viršūninis ūglis trumpesnis už šoninius, laja skėtiška, spygliai reti
Ažuolas	Ryškus viršūninis ūglis, gana storas, pumpurai stambūs, normalaus dydžio (kaip stambių medžių)	Stagariškas stiebelis arba ryškiai krūmiška lajos forma, labai nuplonėję ūgliai, lapai ploni, reti
Uosis, klevas, liepa	Šakutės sudaro smailų kampą su liemeniu, viršūninis ūglis storas, laja kūgiška, pumpurai stambūs, lapai tamsiai žali	Viršūninis ūglis plonas, dažniausiai trumpas, laja skėtiška arba reta, šakutės sudaro statų kampą su liemeniu, lapai maži, blyškūs
Beržas, juodalksnis, baltalksnis, drebulė, guobiniai	Ryškus, storas viršūninis ūglis, pumpurai stambūs, laja kūgiška	Viršūninis ūglis plonas, dažniausiai trumpas, pumpurai smulkūs, laja skėtiška arba krūmiška
Kitos medžių rūšys	Medelis nepažeistas žvėrių, vabzdžių kenkėjų, grybinių ligų, nepalankių augimo sąlygų arba jų pažeidimai neturi neigiamos įtakos augimui	Medelis pažeistas žvėrių, vabzdžių kenkėjų, grybinių ligų, nepalankių augimo sąlygų, todėl skursta, nyksta, džiūsta

Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų
9 priedas
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2013 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. D1-970
redakcija)

MIŠKO ŽELDINIŲ IR ŽĖLINIŲ KOKYBĖS VERTINIMAS 7 METAIS

Medžių rūšių pavadinimas	Augavietė	Vertinimas	1	2	3	4 metų	Žėlinių tankis 1–4 metais, kai jų aukštis $\geq 0,5$ m, vnt./ha	Želdinių ir žėlinių tankis 7 metais, vnt./ha	Vidutinis aukštis 7 metais, m
			želdinių tankis, tūkst. vnt./ha						
Pušis	Nae, Ua, Ub, Uc, Na, La, Nb, Lb, Nc, Lc	geri	$\geq 4,5$	$\geq 4,3$	$\geq 4,1$	$\geq 4,0$	$\geq 4,0$	$\geq 4,0$	$\geq 1,0$ – Nae, Ua, Ub, Uc
		patenkinami	$\geq 2,9$	$\geq 2,7$	$\geq 2,6$	$\geq 2,5$	$\geq 2,5$	$\geq 2,5$	$\geq 0,7$ – Nae, Ua, Ub, Uc $\geq 0,8$ – Na, La $\geq 1,3$ – Nb, Lb, Nc, Lc
	Pa	geri	–	–	–	–	$> 1,0$	$> 1,0$	–
		patenkinami	–	–	–	–	$\geq 0,5$	$\geq 0,5$	–
	Pb	geri	–	–	–	–	$> 3,0$	$> 3,0$	–
		patenkinami	–	–	–	–	$\geq 1,2$	$\geq 1,2$	–
Eglė	Visų	geri	$> 2,7$	$> 2,6$	$> 2,5$	$> 2,5$	$> 3,0$	$> 2,5$	$> 1,2$
		patenkinami	$\geq 1,7$	$\geq 1,6$	$\geq 1,6$	$\geq 1,6$	$\geq 1,9$	$\geq 1,6$	$\geq 0,8$
Ąžuolas, bukas, guobiniai	Visų	geri	$> 2,7$	$> 2,6$	$> 2,5$	$> 2,4$	$> 3,0$	$> 2,0$	$> 1,5$
		patenkinami	$\geq 1,8$	$\geq 1,8$	$\geq 1,8$	$\geq 1,8$	$\geq 1,8$	$\geq 1,8$	$\geq 1,2$
Uosis, klevas	Visų	geri	$\geq 3,6$	$\geq 3,4$	$\geq 3,3$	$\geq 3,2$	$\geq 4,0$	$\geq 2,5$	$\geq 2,0$
		patenkinami	$\geq 2,3$	$\geq 2,2$	$\geq 2,1$	$\geq 2,0$	$\geq 2,5$	$\geq 1,6$	$\geq 1,5$

		i							
Liepa, skroblas, juodalksnis, beržas, baltalksnis	Visų	geri	≥2,7	≥2,6	≥2,5	≥2,4	≥3,0	≥2,4	–
		patenkinami	≥1,7	≥1,6	≥1,5	≥1,5	≥1,9	≥1,5	–
Drebulė	Visų	geri	≥1,5	≥1,4	≥1,4	≥1,4	≥2,0	≥1,4	–
		patenkinami	≥1,0	≥1,0	≥1,0	≥0,9	≥1,3	≥0,9	–
Maumedis	Visų	geri	≥1,8	≥1,7	≥1,6	≥1,6	≥2,0	≥1,5	2,5
		patenkinami	≥1,2	≥1,1	≥1,0	≥1,0	≥1,3	≥0,9	2,0
Hibridinė drebulė	Visų	geri	≥1,2	≥1,2	≥1,2	≥1,1	–	≥1,1	–
		patenkinami	≥1,1	≥1,0	≥1,0	≥1,0	–	≥0,9	–

Pastabos:

1. Mišrių želdinių ar žėlinių, kurių sudėtyje yra kelios medžių rūšys, tankis nustatomas atsižvelgiant į kiekvienos medžių rūšies kiekį procentais.
2. Spygliuočių želdinių ir žėlinių tankis įveisiant mišką, įveisiant ir atkuriant mišką Kuršių nerijos nacionalinio parko teritorijoje gali būti iki 20 proc. mažesnis už nurodytą šiame priede.
3. 1–4 metų, aukštesni kaip 0,5 m vertinami eglės, pušies, ąžuolo, skroblo, juodalksnio, baltalksnio, beržo, liepos, buko ir maumedžio žėliniai, aukštesni kaip 1 m – uosio, klevo, drebulės ir guobinių žėliniai. Kai žėliniai mažesni kaip 0,5 m ar 1 m, jų tankis sklype turi būti 20 proc. didesnis už nurodytą.
4. Jeigu bent vienas kokybės rodiklis neatitinka vertinimo „patenkinami“, želdinių ar žėlinių kokybė vertinama „blogi“.

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2013 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. D1-970
Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų
10 priedas

TIKSLINĖS MEDŽIŲ RŪŠYS MIŠKAMS ĮVEISTI

1 lentelė

Augavietė	Tikslinės medžių rūšys
Na – labai nederlinga, normalaus drėkinimo	P, B
Nb – nederlinga, normalaus drėkinimo	P, B, M, E, Bt
Lb – nederlinga, laikinai užmirkstanti	P, E, B, D, J, Bt*
Nc – vidutiniškai derlinga, normalaus drėkinimo	E, P, B, M, K, L, G, A**, Bu, J****D, Bt
Lc – vidutiniškai derlinga, laikinai užmirkstanti	P, E, J, B, A, G, L, D, Dh, Bt*
Nd – derlinga, normalaus drėkinimo	E, A, B, M, K, L, G, U, Bu, Sb, D, Dh, P****, J****, Bt
Ld – derlinga, laikinai užmirkstanti	A, E, U, B, J, G, K, L, Sb, D, Dh, P****, Bt*
Nf – labai derlinga, normalaus drėkinimo	E, A, B, M, K, L, G, U, Bu, Sb, J, D, Dh, Bt*
Lf – labai derlinga, laikinai užmirkstanti	A, E, U, B, J, G, K, L, Sb, D, Dh, Bt*
Ub – nederlinga, nuolat užmirkusi	P, B, J, E***
Uc – vidutiniškai derlinga, nuolat užmirkusi	J, B, Bt*, E***
Ud – derlinga, nuolat užmirkusi	J, B, U, Sb, D, Bt*, E***
Uf – labai derlinga, nuolat užmirkusi	J, B, U, D, Bt*, E***
Pa ⁿ , Pb ⁿ , Pc ⁿ , Pd ⁿ – pelkinė durpinė nusausta	Tikslinės medžių rūšys parenkamos pagal susiformavusias arba besiformuojančias augavietės sąlygas

Pastabos:

1. Savaimė apželiant mišku ne miško žemei toleruotinos visos lentelėje nurodytos vietinės medžių rūšys, neatsižvelgiant į augavietę ar miško funkcinę paskirtį.
2. Ne miško žemės dirvožemių tipai prilyginami miško augavietėms vadovaujantis leidiniu „Miško augaviečių tipai“ (Kaunas, „Lututė“, 2006).
3. Hibridinė drebulė veisiama tik plantaciniuose želdiniuose.
4. Želdiniuose pamiškėms formuoti ir bioįvairovei palaikyti be tikslinių gali būti sodinamos ir kitos medžių rūšys – miškinė obelis, miškinė kriaušė, trešnė, paprastoji ieva, paprastasis šermukšnis ir kt., krūmai.
5. * tik želdiniuose ir plantaciniuose želdiniuose.
6. ** išskyrus Nc₁ (lengvi) ir Šc augavietes.
7. *** Toleruotina tik želdiniuose.
8. **** Toleruotina kaip nepagrindinė tikslinė medžių rūšis.
9. Medžių rūšių žymėjimas:

A – paprastasis ir bekotis ąžuolas	L – mažalapė liepa	
------------------------------------	--------------------	--

B – karpotasis arba plaukuotasis beržas	M – europinis ir plačiažvynis maumedis	
Bt – baltalksnis	O – miškinė obelis	
Bu – paprastasis bukas	P – paprastoji pušis	
D – drebulė	Pk – kalninė pušis	
Dh – hibridinė drebulė	S – skirpstas	
E – paprastoji eglė	Sb – skroblas	
G – guobiniai	Šm – šermukšnis	
J – juodalksnis	U – paprastasis uosis	
K – paprastasis klevas	V – vinkšna	
Kš – miškinė kriaušė	kr – vietinės kilmės krūmai	

MIŠKO ŽELDINIŲ TIPAI (REKOMENDUOTINI)

2 lentelė

Augavietė	Želdinių rūšinė sudėtis	Pradinis tankis, tūkst. vnt./ha ir sodinimo vietų išdėstymas, m	Pastabos
Na	8P2B + kr	4000; 2,5x0,8	Mišrinama juostomis ir eilėmis: 4 eilės P, 1 eilė B arba B pavienėmis eilėmis. Mišrinant grupėmis, B grupių dydis – ne mažesnis kaip 0,03 ha. P eilėse ir pamiškėje gali būti sodinami vietinės kilmės krūmai
Nb	7–8P3–2Bt + kr	4000; 2,5x1	P su Bt mišrinama juostomis ir eilėmis: 3–4 eilės P, 1 eilė Bt. Pamiškėse sodinama O, Kš, Šm ir vietinės kilmės krūmai
	5–6P3–2E2Bt + kr	4000; 2–2,5x1,2–1	Mišrinama juostomis ir eilėmis: juostose 4 eilės 2P1E eilėse, 1 eilė Bt arba grupėmis reljefo pažemėjimuose. Didžiausias atstumas tarp eilių – 2,5 m. Vietinės kilmės krūmai sodinami pamiškėje
	8–10M2–0Bt	2500; 4x1	Mišrinama eilėse
	5–8P5–2B	4000; 2–2,5x1,2–1	Mišrinama grupėmis, atstumas tarp P ir B grupių – ne mažesnis kaip 2,5 m
Lb	7–8P3–2J	4000; 2,5x1	P sodinama 3–4 eilių juostomis, J – eilėmis arba grupėmis reljefo pažemėjimuose
	5P3E2J	4000; 2,5x1	Mišrinama juostomis ir eilėmis: 4 eilės 2P1E eilėse, 1 eilė J arba grupėmis reljefo pažemėjimuose
Nc	5E3P2L +kr	3300; 2–3x1,5–1	Mišrinama: 1 eilė E, 1 eilė PLPL arba 2 eilės E, 1 eilė P, 1 eilė L O, Kš ir vietinės kilmės krūmai sodinami pamiškėje
	6–10A4–0P,L,S +kr	4200; 3–4x0,8–0,6	Tik priemolio ar dvinariuose dirvožemiuose. A su P mišrinami eilėmis arba juostomis. A su L mišrinami eilėmis, eilėse arba juostomis
	10B+kr	3300; 3–4,0x1–0,8	–
	7–8M3–2Bt +kr	2500; 2,5–4x1,6–1	M (europiniai) neveistini pajūryje ir vakariniuose

			Žemaitijos aukštumų šlaituose – čia veisiami M plačiažvyniai (hibridiniai). Mišrinama juostomis ir eilėmis: 2–4 eilės M, 1 eilė Bt(J) arba eilėse: 2–4M1Bt(J). Didžiausias atstumas tarp M ir Bt(J) eilių – 2,5 m
	10Bu + kr	4000; 2,5x1,0	Bu želdiniai geriau auga Sb arealo ribose
	8E2J+kr	3300; 2–2,5x1,5–1	Mišrinama: 4 eilės E, 1 eilė J. Didžiausias atstumas tarp E ir J eilių – 2,5 m
Lc	3–5E5–3P2J + kr	3300; 3–4x1–0,75	Mišrinama juostomis ir eilėmis: 4 eilės 2E1P eilėse, 1 eilė J. Grupėmis J sodinamas reljefo pažemėjimuose ir jeigu jie sudaro daugiau kaip 20 proc. ploto, J dalis rūšinėje sudėtyje gali didėti. Vietinės kilmės krūmai sodinami pamiškėje
	7–8E3–2J + kr	3300; 3,0–4x1–0,75	3–4 eilės E, 1 eilė J. Jei yra reljefo pažemėjimų, J sodinamas juose grupėmis. Jeigu reljefo pažemėjimai užima daugiau kaip 20 proc. ploto, J dalis rūšinėje sudėtyje gali didėti. Vietinės kilmės krūmai sodinami pamiškėje
	10–0B0–10J + kr	3300; 3–4x1–0,75	Mišrinama eilėmis, eilėse, grupėmis arba juostomis
Nd	6–10A4–0L, P, Sb + kr	4200; 3–4x0,8–0,6	A su P mišrinami eilėmis, juostomis grupėmis. A su L mišrinami eilėmis, eilėse arba juostomis. Vietinės kilmės krūmai sodinami pamiškėje
	8–10M2–0J(Bt) + kr	2500; 2,5–4,0x1,6–1	Mišrinama juostomis ir eilėmis: 3–4 eilės M, 1 eilė J arba eilėse: 3–4M1J arba grupėmis reljefo pažemėjimuose. Didžiausias atstumas tarp M ir J eilių – 2,5 m
	10B + kr	3300; 3–4,0x1–0,75	Vietinės kilmės krūmai sodinami pamiškėje
	10Bu + kr	4000; 2,5x1	Bu želdiniai geriau auga Sb arealo ribose
	8E2J+kr	3300; 2–2,5x1,5–1,2	Mišrinama juostomis ir eilėmis: 3–4 eilės E, 1 eilė J arba grupėmis
Ld	6–8E4–2J + kr	3300; 3x1	Mišrinama juostomis ir eilėmis: 3–4 eilės E, 1 eilė J arba J sodinamas grupėmis reljefo pažemėjimuose, vietinės kilmės krūmai sodinami pamiškėje
	6–10A4–0P, L, J, V, Sb	4200; 3–4,0x0,8–0,6	A su P mišrinamas eilėmis arba juostomis ir eilėmis. A su L galima mišrinti eilėmis, eilėse arba juostomis ir eilėmis. J ir V gali būti sodinami grupėmis reljefo pažemėjimuose
	10–0B0–10J+ kr	3300; 3–4x1–0,75	Mišrinama eilėmis, eilėse arba J sodinamas reljefo pažemėjimuose grupėmis, vietinės kilmės krūmai sodinami pamiškėje
Nf	6–10A4–0L+K, V, Sb, kr	4200; 3–4x0,8–0,6	A su L mišrinami eilėmis, eilėse arba juostomis ir eilėmis. K, V, Sb galima sodinti mažomis grupėmis, o vietinės kilmės krūmus – pamiškėje
	8–10M2–0J(Bt) + kr	2500; 2,5–4x1,6–1	Mišrinama juostomis ir eilėmis: 3–4 eilės M, 1 eilė J arba eilėse: 3–4M1J. Mišrinant juostomis ir eilėmis, didžiausias atstumas tarp eilių – 2,5 m

	8E2J + kr	3300; 2–4x1,5–0,75	Mišrinama juostomis ir eilėmis: 4 eilės E, 1 eilė J. Mišrinant didžiausias atstumas tarp eilių – 2,5 m
	10B+kr	3300; 3–4x1–0,75	–
	7–8B3–2J	3300; 3–4x1–0,75	J ir B mišrinamas eilėse arba eilėmis
	10K + kr	4000; 2–4x1,2–0,6	–
	10L + kr	3000; 2–4x1,6–0,8	–
Lf	6–10A4–0J + kr	4200; 3–4x0,8–0,6	J sodinamas grupėmis reljefo pažemėjimuose arba mišrinama juostomis ir eilėmis: 4–9 eilės A, 1 eilė J. Vietinės kilmės krūmai sodinami pamiškėje
	8–10J2–0V	3300; 3–4x1–0,75	V sodinama apie 0,01 ha dydžio grupėmis
	5–10B5–0J	3300; 3–4x1–0,75	Mišrinama grupėmis, eilėmis, eilėse arba juostomis ir eilėmis
	10K + kr	4000; 2–4x1,2–0,6	–
	10L + kr	3000; 2–4x1,6–0,8	–
	5U5J + kr	3500; 2x1,2–1,5	Mišrinama eilėmis. U eilėse sodinamas 1,2 m, J – 1,5 m atstumais
Ub	8P2B, J	4000; 2–3x1,2–0,8	Mišrinama juostomis ir eilėmis: 4 eilės P, 1 eilė B ar J, ar B su J. U hidrotopo sklypuose sodinamas B plaukuotasis
Uc, Ud	5–10J5–0B	3000; 2–4x1,6–0,8	Mišrinama grupėmis, eilėmis, eilėse arba juostomis ir eilėmis
Uf	5–10J5–0B	3000; 2–4x1,6–0,8	Mišrinama grupėmis, eilėmis, eilėse arba juostomis ir eilėmis
	5U5J	3500; 2x1,2–1,5	Mišrinama grupėmis arba eilėmis. U eilėse sodinamas 1,2 m, J – 1,5 m atstumais

Pastabos:

1. Želdinių tipai netaikomi plantaciniams želdiniams.
2. Želdiniuose sodinamos vietinės krūmų rūšys.
3. Medžių rūšių mišrinimo būdai: juostomis, kurias sudaro ne mažiau kaip 2 eilės; nuo 0,03 ha iki 0,5 ha ploto grupėmis; eilėmis ir eilėse.
4. Ne miško žemės dirvožemių tipai prilyginami miško augavietėms vadovaujantis leidiniu „Miško augaviečių tipai“ (Kaunas, „Lututė“, 2006).

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2013 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. D1-970
Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų
11 priedas

**MINIMALUS KLONŲ KIEKIS VEGETATYVIŠKAI PADAUGINTŲ MEDŽIŲ RŪŠIŲ
PLANTACINIUOSE ŽELDINIUOSE***

Želdinių plotas, ha	Klonų kiekis, vnt.
1 ir mažesnis	1
>1–2	2
>2	3

* Sodinant minimalų klonų kiekį, vieno klono medeliai turi sudaryti ne mažiau kaip 20 proc. visų sodinamų medelių kiekio.
